

Dailės vadovėlio 11–12 kl.**„SKAITMENINĖS ANIMACIJOS PAGRINDAI“ rankraščio
turinio recenzija****Informacija apie vadovėlio rankraštį***Autorius:* Andy Wyatt*Pavadinimas:* SKAITMENINĖS ANIMACIJOS PAGRINDAI. Vadovėlis 11–12 klasėms (pagal „Kino ir vaizduojamojo meno programą“).*Leidykla:* Žara.*Leidimo metai:* 2011.*Apimtis:* 144 psl.

„Kino ir vaizduojamojo meno bendroji programa mokiniams, besimokantiems pagal vidurinio ugdymo programą“, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. rugsėjo 6 d. įsakymu Nr. ISAK-1790, šiuo metu dar stokoja nuoseklių ir vaizdžių mokymo priemonių, todėl Andy Wyatt „Skaitmeninės animacijos pagrindų“ 2010 metais anglų kalba išleistos knygos vertimas į lietuvių kalbą yra labai aktualus. Supažindindamas su pagrindiniais kino / animacinio filmo kūrimo aspektais, autorius skatina pradedančiuosius animatorius stebėti, tyrinėti bei vertinti aplinką. Šis vadovėlis suteikia mokiniams žinių ir gebėjimų reikšti mintis animacinio kino kalba, suprasti bei vertinti menininkų kūrybą, socialinę kultūrinę situaciją. Remiantis šia knyga kaip mokomąja priemone, „Kino ir vaizduojamojo meno bendrosios programos“ apibrėžtas turinys gali būti sėkmingai interpretuojamas animacinio filmo ar animacinio projekto kūrimo kontekste ir įgyvendinamas programos tikslas („puoselėjant mokinių kūrybinį mąstymą ir individualumą, plėtoti meninės raiškos priemonių pažinimą bei gebėjimą taikyti jas kūryboje pasitelkiant informacines komunikacines technologijas“). Šis leidinys taip pat gali būti sėkmingai naudojamas aukštųjų mokyklų (Vilniaus dailės akademija, Šiaulių Universitetas, Kauno Vytauto Didžiojo Universitetas, Vilniaus Gedinimo technikos universitetas, Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija) medijų studijų programos skaitmeninės animacijos pagrindų studijoms kaip mokomoji knyga.

Recenzuojamasis leidinys pasižymi patraukliu ir lengvai suvokiamu mokomosios medžiagos pateikimu, aiškia struktūra bei metodine sąranga. Kiekvienai nagrinėjamai temai skiriami 1–2 atverstiniai, kuriuose pateikiama būtina informacija. Knygą sudaro įvadas bei

keturi skyriai (*Pasiruošimas filmo gamybai*, *Filmo gamyba*, *Montažas ir garsinimas*, *Darbo pristatymas*), kuriuose nuosekliai ir sistemingai aptariami visi filmo kūrimo etapai – nuo kūrybinio sumanymo pradžios iki techninio išpildymo bei pateikimo.

Knygos įvade pateikiama animacijos skaitmeninės ir programinės įrangos klasifikacija ir aprašymas, pristatomos populiariausios pasaulyje „Adobe Flash“, „Toon Boom“, „Maja“. Pirmajame skyriuje *Pasiruošimas filmo gamybai* autorius išaiškina idėjos ir siužeto plėtojimą, vaizdinių analogų tyrimą, scenarijaus rašymą. Didelis dėmesys skiriamas kadruotės, koncepcinio dizaino, veikėjų bei aplinkos kūrimo pagrindų ir kino kalbos specifikos suvokimui. Taip pat šiame skyriuje aptariamas reklaminės kampanijos, rėmėjų paieškos bei filmo gamybos darbų organizavimas. Antrajame skyriuje *Filmo gamyba* pristatomos pagrindinės animacijos technikos (plokščiųjų marionėčių, lėlinė, piksiliacijos, dvimatė ir trimatė skaitmeninė, komponavimo, judesio fiksacijos bei alternatyviosios), apžvelgiami garso įrašymo, darbo su aktoriais, įrangos ir programų reikalavimai, darbo eiga. Šiame skyriuje supažindinama su fono ir papildomų detalių paruošimu, skaitmeninės veikėjo bibliotekos parengimu, kadro kompozicijos projektavimu, apšvietimu ir kitais svarbiais animacinio filmo gamybos aspektais. Didelis dėmesys teikiamas judesio kūrimo problemoms: analizuojama kūno kalba, judesio anatomija ir ritmas, liekamieji judesiai, silueto ir veiksmo linijos reikšmė, veido išraiškos ir lūpų sinchronizacija, dialogų šifravimas ir užrašymas ekspoziciniuose lapuose ir t. t. Pradedantieji animatoriai supažindinami su trimačių vaizdų modeliavimo, valdiklių konstravimo bei tekstūrų pritaikymo, scenų planavimo pagrindais, aptariami kameros judėjimo, fokusavimo, židinio nuotolio, kadro klasifikacijos, veiksmų tęstinumo, vaizdų generavimo ir išvedimo klausimai. Trečiajame skyriuje *Montažas ir garsinimas* aptariant filmo kūrimo baigiamojo etapo darbus, atskleidžiama, kaip techniškai ir kūrybiškai išspręsti vizualiųjų efektų, garsų ir muzikos derinimo, komponavimo ir montavimo problemas. Ketvirtasis skyrius *Darbo pristatymas* supažindina su animacinio filmo reklamavimo klausimais, aptaria savo paslaugų siūlymo problemas, analizuoja gamybinės schemas įsidarbinimo galimybių atžvilgiu. Taigi visa vadovėlio mokomoji medžiaga dėstoma nuosekliai pereinant prie kitų darbo etapų ir kūrybinių užduočių bei siejama su realia praktika.

Mokomoji medžiaga knygoje išdėstyta taip, kad skatintų mokymosi mokytiis kompetencijos ugdymą(si). Dalykinės žinios įtvirtinamos atliekant konkrečią užduotį (kuriant animaciją), tačiau aiškindamas svarbiausią informaciją autorius nesileidžia į smulkmenas ar detales. Naudingos nuorodos (pvz., *Šaltinių sąrašas* 144 psl.)¹ bei *Patarimų* rubrika, kuri lydi kiekvienos temos išdėstymą, skatina pradedantįjį animatorių savarankiškai gilintis bei siekti konkrečios problemos sprendimo, ieškoti atsakymo specialioje literatūroje. Pateikiamos

¹ *Šaltinių sąrašas* recenzavimui nepateiktas.

užduotys skatina išbandyti praktiškai aptartą darbo metodą (pvz., 63 psl.), ieškoti kūrybinių sprendimų (pvz., 17 psl.). Užduočių tekstai – konkretūs ir metodiškai paaiškina darbo eigą (pvz., 87 psl.: „nufilmuokite save žengiantį per kambarį, <...>, išanalizuokite, kas pasikeičia <...>, pasirinkite vieną eisenos būdą ir animuokite veikėją einantį lygiai taip pat“). Mokomąją medžiagą papildo rubrika *Faktai*, kurioje pateikiama įdomi informacija (pvz., 63, 123 ar 127 psl.). Animacinio filmo kūrimas teikia galimybes dirbti komandoje, mokytis pritaikyti bendroje veikloje savo gebėjimus bei ugdyti bendradarbiavimo įgūdžius. Vadovėlyje patraukliai ir siejant su praktika atskleidžiamos komandinio darbo ypatybės. Visa tai įgalina užtikrinti mokymosi poreikius, lygį ir tempą bei sukuria palankias sąlygas individualizuoti bei diferencijuoti ugdymą(si).

Recenzuojamoji knyga – vertinga mokymo integralumo aspektu. Mokomoji medžiaga vadovėlyje siejasi su mokinių turimomis žiniomis, įgyta patirtimi bei su visa vidurinio ugdymo programa. Nuosekliai atskleidžiamos animacinio filmo kūrimo sąsajos su įvairiomis mokslo bei meno sritimis (pvz., scenarijų kūrimas – su literatūra; veikėjų judesių animavimas – su žmogaus bei gyvūnų anatomija; personažų charakteriai, veiksmo vientisumo suvokimas – su psichologija; filmavimas – su optika, fotografija; veiksmo scenų planavimas, scenografija – su vaidyba, teatru ir t. t.). Vadovėlyje skatinama kryptingai gilinti šių sričių išmanymą. Šiuolaikinė animacija neatsiejamai susijusi su skaitmeninėmis technologijomis, todėl yra nuosekliai skatinama ugdyti gebėjimą jas valdyti. Animacinio filmo kūrimą autorius pateikia kaip neatsiejamą pasaulio suvokimo ir jo pristatymo dalį, todėl integracijos galimybių požiūriu šis vadovėlis atitinka šiuolaikinės didaktikos principus.

Animacijos teorija nuosekliai siejama su realia praktika. Mokomoji medžiaga pateikiama aprašant ir analizuojant realius animacinio filmo kūrimo procesus bei problemas, iliustruojama animatorių piešiniais bei jau sukurtų animacinių filmų pavyzdžiais, papildoma interviu su profesionaliais kūrėjais (pvz.: fonų dailininke Ketii Nikols, aktoriumi Keitu Vikamu, kt.). Aptariamos gamybinės schemos, savo paslaugų siūlymo galimybės įgalins besimokančiuosius projektuoti savo ateitį bei ugdyti verslumo kompetenciją.

Kalbos stilius – aiškus ir paprastas, suprantamas įvairių gebėjimų vyresniųjų klasių mokiniams. Vadovėlio tekstai, pateikti taisyklinga lietuvių kalba, yra konkretūs ir išsamūs, skatinantys tiek pastabumą ir vaizduotę, tiek loginį mąstymą. Nuosekliai formuojamas animacijos terminų ir sąvokų žodynas. Jų apibrėžimai pateikiami vadovėlio gale esančiame žodynėlyje. Dalykinių klaidų nėra.

Dalykinė informacija ir iliustracijos šiame leidinyje sudaro nedalomą visumą. Žodinė ir vaizdinė informacija pateikiama tikslingai, nedubliuojant, pateikiant nuorodas į susijusius su nagrinėjama tema vadovėlių straipsnius. Mokomoji medžiaga iliustruojama

Kopija

profesionalių animatorių (Volto Disnėjaus, Niko Makio, Katsuhiko Otomo, Lindos Makkarty, Timo Serlo, kt.) bei animacijos studendų piešiniais, jau sukurtų populiarių animacinių filmų („La troškinys“, „Simpsonai“, „Gilmertono aukštumos“ ir pan.) kadrais ar darbine medžiaga. Iliustracijos papildo ir išplečia tekstą, pagilina suvokimą, skatina tyrinėti, palyginti, daryti išvadas, generuoti idėjas, įvertinti savo bei profesionalų kūrybinę veiklą. Skatinama sąmoningai gilintis į animacijos meninės raiškos turinį, nuosekliai lavinamas estetinis skonis ir tolerantiškas vertinimas, ugdoma kultūrinė kompetencija. Vadovėlyje medžiaga taip pat skatina mokinius stebėti ir tyrinėti aplinką, aptarti kūrybinio proceso eigą, nuolat įvertinti savo veiklos rezultatus, todėl knyga yra šiuolaikiška ir atliepia atnaujintos „Kino ir vaizduojamojo meno bendrosios programos“ reikalavimus bei gaires.

Andy Wyatt „Skaitmeninės animacijos pagrindai“ sudomins įvairių gebėjimų mokinius, ugdytų jų pastabumą, vaizduotę, gebėjimą reikšti savo mintis vaizdais, skatins mokinius mąstyti, interpretuoti, kūrybiškai spręsti išylančias problemas. Vadovėlio turinys atitinka atnaujintų Vidurinio ugdymo bendrųjų programų reikalavimus, ugdymo metodus, mokinių amžiaus tarpsnį ir interesus. Mokydamiesi pagal šį vadovėlį, animacinio filmo kūrimo procese mokiniai įgis žinių ir suvokimo visose „Filmų kūrimo bei vaizduojamojo meno“ bendrosios programos apibrėžtose ugdymo srityse: kūrybos ir IKT įrankių įvaldymo, video produkcijos supratimo ir vertinimo, kūrybos sklaidos.

Išvada dėl vadovėlio atitikties pagrindiniams reikalavimams.

Pateikta vertinti Andy Wyatt knyga „Skaitmeninės animacijos pagrindai“ atitinka *Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašo (Žin., 2009 Nr.61-2450) 5 punkte* nurodytus reikalavimus, „Filmų kūrimo bei vaizduojamojo meno“ bendrojoje programoje apibrėžtas turinio apimtį bei mokinių pasiekimų lygį ir gali būti naudojama bendrojo lavinimo mokyklose. Diegiant mokyklose „Filmų kūrimo bei vaizduojamojo meno“ programą, šis leidinys – aktualus ir laukiamas.

Recenzavo

dailės vyresn. mokytoja

Ingrida Umbrasaitė

Kopija tikra
Administracijos sekretorė

Jovita Avizienė
20.....

